

performed actions can be found. At the second stage, not only the content but also the form of the product is planned. The writers have to think of the audience they are writing for. Also, at this stage writers have to consider the content structure- how to present the ideas, facts, results or arguments in a proper way. The selected information is collected and systematized. Implementation stage is the process of writing itself. Only after editing and making transformations, if necessary, the final version is done. This stage is characterized by the presence of a result. A final version can differ from the plan and draft, because some points have changed during the editing process. The description of the stages of creating a written text indicates that this process is a complicated notion. Writing is a complex mental process that includes both verbal and non-verbal forms of mental activity – attention, perception (visual, acoustic, spatial), fine motor skills of the hand, object actions, etc.

In conclusion, writing is a productive type of language activity and a skill aimed at creating a written product. The concept of writing is a multifaceted phenomenon and includes various aspects. The writing process has several stages which should be taken into consideration by teachers who are planning their lessons with the focus on writing. The results of our study will benefit teachers and students and can be used in the field of English language teaching.

REFERENCES

1. Выготский Л. С. Мышление и речь // Собр. соч.: в 6 т. Т. 2. М, 1982. 372 с.
2. Ерохина Е. Л. Письмо как вид продуктивной речевой деятельности//Риторика: учеб. / под ред. Н. А. Ипполитовой. М, 2008. 448 с.
3. Лурия А. Р. Лингвopsихология речевой деятельности. М, 2008. 94 с.
4. Harmer J. How to Teach Writing. Pearson ESL, 2004. 140 p.

Батицький В. В.

група УА–44 (Національний університет
«Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка)
Науковий керівник – канд. філос. наук, доцент Тютюнник О. М.

ФОРМУВАННЯ ПОЛІКУЛЬТУРНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Проблема полікультурної освіти досить актуальна в сучасному світі. Сучасна педагогічна ситуація вимагає з одного боку врахування етнокультурного чинника, з другого – створення умов для пізнання культури інших народів. Полікультурна компетентність – це обізнаність у контексті певних культур, усвідомлення різниці між власною культурою та культурою інших народів, уміння правильно поводитися у процесі спілкування з представниками інших культур з урахуванням особливостей їхніх національних цінностей.

Це зумовило появу значної кількості досліджень. Науковцями обґрунтовані теоретико-методичні аспекти проблеми: ідеї, положення полікультурної освіти (О. Аракелян, В. Болгаріна, Г. Даутова); мультикультурної освіти (Д. Бенкс та інші; ідеї формування сучасної особистості в полікультурному (поліетнічному середовищі), (В. Гуров, О. Гукаленко, Г. Дмитрієв), формування полікультурної, (етнокультурної, інтеркультурної) компетентності (Р. Агадуллін, О. Гуренко. В Україні проблема полікультурної освіти і виховання молоді є об'єктом уваги таких дослідників, як Е. Антипова, О. Сухомлинська та інших.

Мета цього дослідження це проаналізувати чи дати спробу аналізу потенціал іноземних мов у процесі формування полікультурної компетентності студентів вищих навчальних закладів засобами іноземних мов.

Провідною функцією полікультурної освіти виступає формування особистості, готової працювати в умовах поліетнічного, багатокультурного середовища, орієнтованої на конструктивну взаємодію та діалог з носіями різних культур. Полікультурна компетенція, яка вимагає не лише знань про особливості розвитку дитячої особистості, а й усвідомлення неминучості її існування в багатокультурному, поліетнічному світі, необхідності формування в неї готовності до спілкування з представниками різних країн, з людьми, які відрізняються не лише кольором шкіри чи мовою, а й звичками та традиціями.

Основним завданням полікультурної компетентності стало: виховання учнів у дусі культури світу, формування напрямків впровадження в полікультурне суспільство; все культурна комунікація.

Можна зазначити що завдяки цьому під час навчально-виховного процесу в учнів відзначаються такі позитивні зміни: свідоме сприйняття своєї унікальності у багатокультурному світі; толерантне ставлення до всіх культур; уміння працювати в колективі; розвиток створення творчого мислення.

В. Сафонова вирішила певні принципи, якими обумовлена ефективність процесу забезпечення полікультурного виховання засобами іноземної мови [2, с. 76]: принцип дидактичної культуровідповідності полягає у доборі матеріалу навчальними цілями, необхідності визначити ціннісне значення і значущість відібраного матеріалу; принцип діалогу культур та цивілізацій – у необхідності аналізу автентичних або частково автентичних матеріалів з погляду можливостей їх потенційного використання в моделюванні культурного простору за принципом кола, яке розширюється (від етнічних субкультур до світової культури); принцип домінування проблемних країнознавчих завдань – у використанні низки завдань, які поступово ускладнюються. Серед них виділяють ті, що направлені на збір, інтерпретацію та узагальнення країнознавчої інформації.

Як зазначає С. Тер-Мінасова, "кожен урок іноземної – це перехрестя культур, це практика міжкультурної комунікації, тому що кожне слово відображає іноземне середовище та іноземну культуру: за кожним словом обумовлене національною свідомістю уявлення про світ" [3, с. 25].

Виділяють різні аспекти полікультурного навчання, як-от: лінгвістичні (навчання лексики), прагматичні (правила поведінки обумовлені конкретною ситуацією та культурою), естетичні (що вважається прийнятним та ввічливим в одній культурі та відрізняється від норм іншої країни), етичні (що відображає моральні цінності), елітні (література, мистецтво даного народу). Полікультурна освіта має включати в себе: національні традиції та звичаї народу, побутову культуру, національні особливості мислення, художню культуру країни. Основним джерелом інформації полікультурної спрямованості виступають автентичні матеріали, що своїм змістом розкривають певні аспекти проблеми з позицій іншої культури. У світлі формування полікультурної компетентності важливе значення мають урізноманітнення занять з іноземної мови матеріалами країнознавчої спрямованості; включення до їх змісту уривків літературних творів і публіцистичних матеріалів.

Отже, головним завданням нашого навчання є учень із сформованою полікультурною компетентністю. Відповідно до даної моделі ефективність її реалізації у нашому дослідженні визначається критеріями сформованості культурно-пізнавального, толерантно-ціннісного та комунікативно-поведінкового потенціалів особистості. Формування полікультурної компетентності учнів шкіл в процесі вивчення іноземних мов базується на поєднанні процесів оволодіння лінгвістичними аспектами мови з культурологічними знаннями, що сприяє накопиченню необхідних для ефективної міжкультурної комунікації полікультурних знань та становленню особистісних якостей молоді, здатної не лише адекватно реагувати на прояви іншої культури та виявляти готовність до міжкультурної взаємодії в поліетнічному середовищі, а й виступати носієм, зберігачем і ретранслятором кращих зразків рідної, української та світової культур.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бориско Н. Ф. Діалог культур: необхідність, можливість і межі / Н. Ф. Бориско // Іноземні мови. – 2003. – № 2. – С. 77–81.
2. Петрова Л. И. Опыт преподавания английского языка на языковых факультетах педагогических вузов в контексте диалога культур / Л. И. Петрова // Иностранные языки в школе. – 2003. – № 4. – С. 35–40.
3. Сафонова В. В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В. В. Сафонова. – Воронеж : Истоки, 1996. – 237 с.
4. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Терминасова. – Москва : Слово 2008. – 624 с.

Бачинська О. Р.

група АМ–42 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)
Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Зубрик А. Р.

ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Англійська мова успішно функціонує у різноманітних сферах сучасності як ефективний засіб передачі інформації. В нинішній час англійську можна з упевненістю назвати мовою спілкування, вона лунає усюди на політичних зустрічах, бізнес-конференціях, економічних форумах, культурних заходах, у процесі здобуття освіти. Тому запровадження комплексної ефективної системи навчання англійської мови – важлива місія сучасних українських шкіл.

Сьогодні в сучасній школі відбуваються значні зміни, що охоплюють практично всі сторони педагогічного процесу. Особистий інтерес учня – це головний фактор успішності процесу освіти. Інтерес до уроку виникає при дотриманні трьох умов: яскрава особистість учителя, цікавий зміст навчального матеріалу, застосування сучасних навчальних технологій. Однією з найбільш важливих проблем в навчанні іноземної мови є навчання лексиці. Ще 100 років тому люди усвідомлювали, що просто заучувати лексичні одиниці немає сенсу, адже вони забуваються, тому необхідно використовувати вправи із залученням усіх видів мовленнєвої діяльності [1]. Тому, ця проблема досі є актуальною і вимагає дослідження. Недостатній словниковий запас викликає почуття невпевненості в учнів і небажання говорити іноземною мовою. Таким чином, одним з основних завдань учителя на уроці є розширення словникового запасу школярів.

Вирішенням проблеми навчання іншомовної лексики займалися В. А. Бухбіндер, О. Б. Бігич, Н. Ф. Бориско, І. В. Самойлюкевич та інші [1; 2]. Також різним аспектам формування іншомовної лексичної компетентності учнів приділяє увагу в своїх роботах С. В. Смоліна.

Іншомовна лексична компетентність – це здатність розуміти та використовувати лексичний матеріал у всіх видах мовленнєвої діяльності у різних комунікативних ситуаціях. Формування іншомовної лексичної компетентності включає в себе три етапи:

1. ознайомлення з новими лексичними одиницями;
2. рецептивно-репродуктивне тренування;
3. комунікативна практика.

Мета I-го етапу – введення нових лексичних одиниць, розкриття їх значення та забезпечення їх первинного засвоєння. Мета II-го етапу – організація тренування учнів щодо засвоєння форми та значень нових лексичних одиниць, організація тренування учнів у вживанні нових лексичних одиниць на рівні фрази. Мета III-го етапу – забезпечити комунікативну практику у вживанні нових лексичних одиниць у різних видах мовленнєвої діяльності [2].

Використання засобів інформаційно-комунікативних технологій – необхідна умова для сучасного освітнього процесу, тому вони є доцільними на всіх етапах формування лексичної